

ZAĻĀ JOSTA

Izaicinājumi un labā prakse videi kaitīgu preču atkritumu apsaimniekošanā

Jānis Lapsa, SIA "Zaļā josta"

11.03.2022.

Augstu novērtējam VVD un VARAM paveikto

- Atkritumu apsaimniekošanas sistēmas sakārtošanā, ieviešot kā obligātu finanšu nodrošinājumu,
- Sakārtojot šķirto atkritumu savākšanas laukumu sistēmu (skaidri noteikti kritēriji visām iesaistītajām pusēm – laukuma operatoriem, pašvaldībām, RAS),
- Virzās uz priekšu darbs www.skiroviegli.lv izstrādē.

**Ir būtiski turpināt sadarbību
apsaimniekošanas sistēmas pilnveidē.**

ZAĻĀ JOSTA

Prezentācijas satura izklāsts:

Riepas
Smēreļļas
Baterijas un akumulatori
Svina akumulatori
Eļļas filtri

ZAĻĀ JOSTA

VVD ir izveidojis un uztur vēsturiski uzkrāto riepu atrašanās vietu sarakstu. Atbilstoši MK 28.01.2021. noteikumiem Nr. 64, 1. pielikuma 2. punkts nosaka, ka sākot ar 2021. gada 1. jūliju līdz 2025. gadam nolietotu riepu pieņemtajā vai savāktajā apjomā ieskaita arī iepriekšējos gados LR teritorijā uzkrāto nolietotu riepu apjomu no vietām, par kurām ir informācija VVD un ko apliecina pēc VVD kontroles sagatavots dokuments.

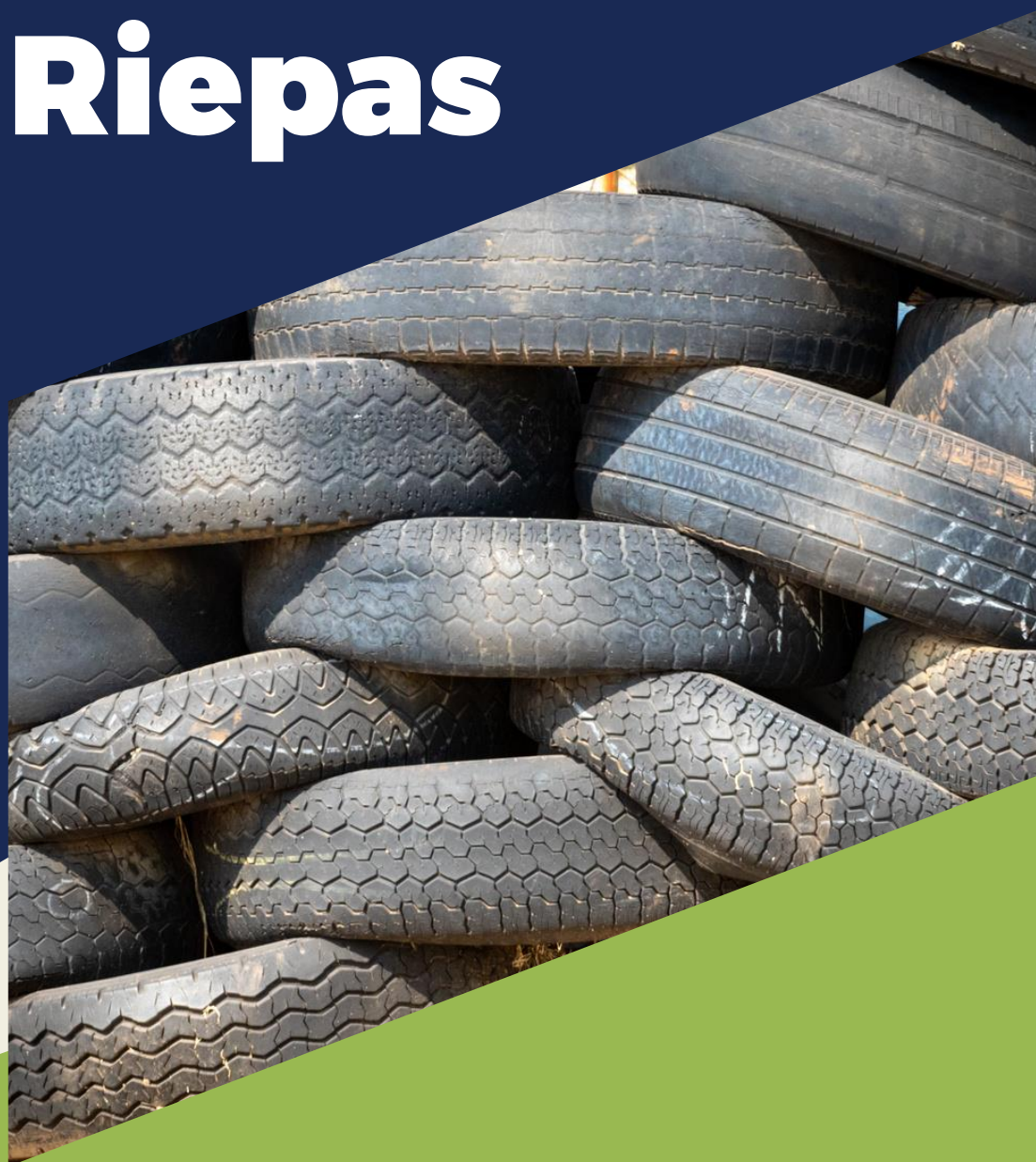
- Kāpēc riepu importētājiem šajā periodā ir jāmaksā par negodprātīgu uzņēmēju izveidotajiem riepu uzkrājumiem iepriekšējos periodos. Šādi un RAS un riepu importētāju pleciem tiek uzkrautas neadekvātas prasības un izmaksas. Ja ir aprēķinātas soda naudas par nepārstrādātajām riepām, tad valstij būtu pienākums līdzfinansēt šo riepu savākšanu.
- Vēl ļoti daudzās vietās ir reāli riepu uzkrājumi kuri nav reģistrēti VVD vēsturisko riepu sarakstā, kas nozīmē ka Ražotāju atbildības sistēmas to nevar iekļaut savāktā riepu apjomā.
- Cik ilgam laikam pietiks ar vēsturiski uzkrātajām riepām, lai nodrošinātu nepieciešamo savākšanu;
- Vecās riepas, kuras vidē ir atradušās ilgstoši, apkārtējo apstākļu iedarbības rezultātā vairs nav derīgas pārstrādei. Vienīgais veids ir reģenerācija. Ņemot vērā, ka Latvijā ir tikai viena vieta, kur šīs riepas var reģenerēt, nonākam situācijā, ka nevaram kontrolēt šī apjoma reģenerāciju.

Gaidām skaidru atbildi
no VARAM,
ka riepu reģenerācija
arī turpmāk tiks
ieskaitīta kā pārstrāde.

ZALĀ JOSTA

Riepas

Lūgums risinājumam:
Samazināt pārstrādes procentu, padarot mērķi par izpildāmu.

Problēma:

- Sākot ar 2021.gada 1.jūliju nolietotu riepu savākšanas apjoms ir pieaudzis līdz 80% no gadā realizētā apjoma;
- Valda uzskats, ka riepas ir visur un tās neviens nevāc;
- Apsaimniekotājiem sāk trūkt riepu, ko vākt un pārstrādāt;
- Vai joprojām tiek domāts par nepieciešamību apsaimniekot arī tās riepas, ar kurām ir aprīkoti transportlīdzekļi?
- Vēsturiskās riepas;
- Latvijā trūkst riepu pārstrādes iespēju;
- Vai tiks saglabāta iespēja reģenerēt riepas?

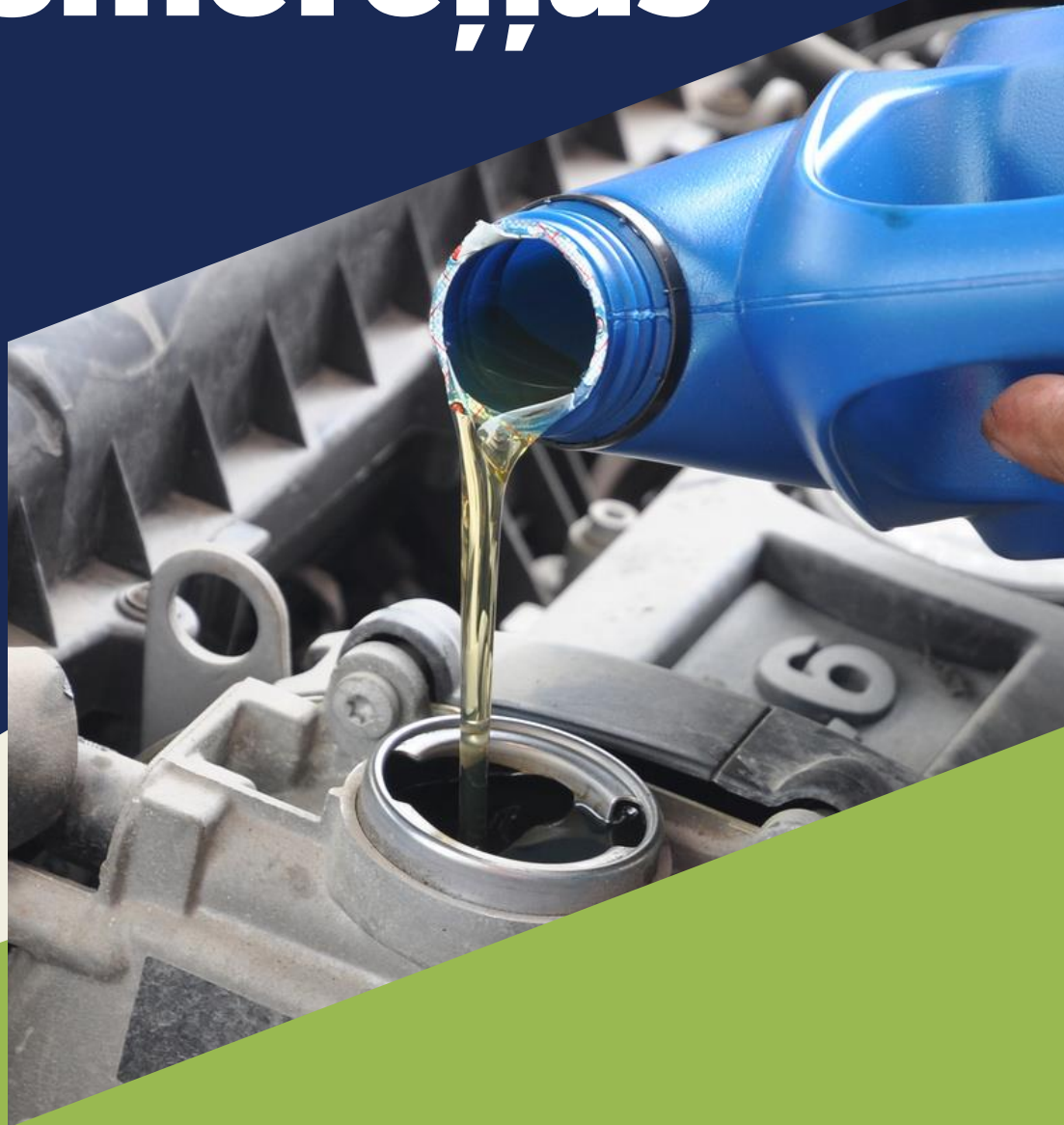
Rezultātā:

- Pie pašreizējiem apstākļiem ir apgrūtināši savākt papildus riepu apjomu.

ZAĻĀ JOSTA

Smēreļlas

Viena lieta ir līgums ar RAS par DRN apsaimniekošanu, bet kas cits ir reālā izlietoto smēreļļu nodošana servisā. Šis jautājums ir īpaši aktuāls palicis šobrīd, kad energoresursu cenas ir kļuvušas tik augstas.

Problēma:

- Autoservisi, nomainot smēreļļu transportlīdzekļiem, izlietoto smēreļļu nevis nodod līgumpartnerim, bet gan paši to sadedzina vai pārdod.

Risinājumi:

- Ir jāievieš prasība, ka, ja autoserviss nodarbojas ar smēreļļu nomaiņu, tad tam ir jānodod zināms % apjoms no nopirktās eļļas.
- Ir nepieciešams pastiprināt autoservisu kontroli, lai izsekotu smēreļļu atkritumu plūsmu, jo pārāk liela daļa izlietoto eļļu nenonāk līdz savācējiem un pārstrādātājiem

ZAĻĀ JOSTA

Baterijas un akumulatori

Lūgums VVD sniegt informāciju:
kas Ni-Cd importētājam ir jā dara, ja tas maksā DRN valstij – kur lai uzņēmums savāc Ni-Cd baterijas?

Bateriju un akumulatoru apsaimniekošana ir diezgan efektīva.

+ Iedzīvotāji var viegli nodot jebkurā tirdzniecības vietā.

+ Pārstrādes uzņēmumi Eiropā bez problēmām var pieņemt pārstrādei Latvijā radīto atkritumu apjomu.

Problēmas:

- Ni-Cd baterijas ir sarežģīti savākt dēļ ierobežotā skaita tirgū;
- Tirgū laistais apjoms ir ļoti mazs;
- Savākto Ni-Cd bateriju kravas nosūtīšanas pārstrādei cena ir nesamērīgi augsta;
- SIA “Zaļā josta” sākot ar 2022.gada 1.oktobri atteiksies apsaimniekot šo konkrēto bateriju veidu;
- Citi RAS arī vairs neapsaimnieko Ni-Cd.

ZAĻĀ JOSTA

Svina akumulatori

Tāpat kā baterijas, svina akumulatori tiek efektīvi savākti Latvijā un nodoti pārstrādei.

Izaicinājums apsaimniekošanas sistēmām ir iegūt pārstrādes dokumentus par katru akumulatorā esošo komponenti, tomēr pārstrādes uzņēmumi arī attīstās un saprot Latvijas VVD prasības.

ZAĻĀ JOSTA

Elļas filtri

Šo atkritumu savākšana un pārstrāde nav apgrūtināta, jo autoservisi labprāt nodod pārstrādes uzņēmumiem šos atkritumus.

ZAĻĀ JOSTA

RAS piekļuve APUS:

Ja RAS varētu sistēmā apskatīt visus uz sistēmu attiecināmos atkritumu pārvadājumus sistēmām, tas padarītu efektīvāku informācijas apriti starp līgumpartneriem

ZAĻĀ JOSTA

TULPE:

Jāuzlabo datu ievade (jābūt iespējai iesniegt Excel formātā, jo tas ir pārskatāmāk un samazina kļūdu rašanos),

kā arī jāuzlabo sistēmas darbības ātrums.

ZAĻĀ JOSTA

Atkārtoti VVD un VARAM lūdzam izskatīt iespēju paralēli izsūtīt informāciju par RAS izmaiņām klientu sarakstā (jaunajiem un izslēgtajiem) arī EEIRR/ BARR.

Nosūtot šādu informāciju, BARR un EEIRR varētu veikt izmaiņas savā sistēmā, tādējādi atvieglojot sistēmu nesakārtotības problēmas sev, RAS un uzņēmumiem.

ZAĻĀ JOSTA

Apliecinājumi:

Jādomā, kā samazināt birokrātiju un jāļauj gala pārstrādātājam izsniegt vienu apliecinājumu uz visām attiecīgajām konkrētajā atkritumu plūsmā iesaistītajām RAS.

Nav jāapgrūtina uzņēmēji ar lieku papīru ražošanu, ja tas pēc būtības un loģikas neuzlabo atkritumu plūsmas izsekojamību.

ZAĻĀ JOSTA

Atkritumu dalītā vākšana un šķirošana:

Gan IP, gan EEI – ļaujot savākt kopā, tas atslogo nevajadzīgu transportēšanas slogu, katrai kravai braucot atsevišķi.

Ir jādomā un jārikojas efektīvi, neradot papildus noslogojumu mūsu planētas ekosistēmai.

ZAĻĀ JOSTA

**Energoresursu cenu
kāpums ir
liels izaicinājums,
vajadzētu ļaut uz
atkritumiem skatīties kā
energoresursu.**

**Tāpēc ir jo īpaši svarīgi
saglabāt reģenerāciju kā
pārstrādes veidu.**

ZALĀ JOSTA

Tik strikti pieejot pārstrādei un samazinot reģenerāciju, mēs nonākam strupceļā.

Ir materiālu grupas, kuru reģenerācija ir daudz atbilstošāka par pārstrādi.

Izvēloties pārstrādi reģenerācijas vietā,

- tiek izniekoti energoresursi;
- izšķērdēti finanšu līdzekļi;
- palielināts slogs videi;
- enerģētikā redrīkst lietot Latvijā radušos kurināmo.

Ir ļoti būtiski palielināt reģenerācijas % apjomu, kas var tikt ieskaitīts pārstrādē.

ZAĻĀ JOSTA

Paldies VVD par aktīvu iesaisti atkritumu nozarē iesaistīto “balto spēlētāju” kontrolē!

Bet diemžēl

Ja strādā pēc noteikumiem:

- ir atļaujas,
- kravas tiek reģistrētas APUS,
- ir finanšu nodrošinājums,

tad tevi kontrolē visu laiku un bez apstājas.

Savukārt, ja strādā melnajā sektorā jeb nelegāli – kontrole nav pilnīgi nekāda, kaut arī valstij tiek nodarīti būtiski zaudējumi:

- netiek ievērotas normatīvo aktu prasības,
- valstij netiek samaksāts DRN,
- tiek piesārņota daba.

ZAĻĀ JOSTA

Sadarbosimies
TĪRĀKAS VIDES
un
EFEKTĪVĀKAS
SAIMNIEKOŠANAS
vārdā!

www.zalajosta.lv | 67607880 | info@zalajosta.lv

ZAĻĀ JOSTA